

การศึกษาเชิงประจักษ์ด้านทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลที่ส่งผลต่อการวางแผน
แนวทางและประโยชน์การพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลที่เหมาะสม
ของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

An Empirical Study of Digital Innovation Literacy Skills that Affect
the Orientation and Benefits of Developing Appropriate Digital
Innovation Literacy Skills of People in the Northeastern Region
of Thailand

ตรัยรัตน์ ปลื้มปิติชัยกุล

Trairat Pleumpitichaikul

อาจารย์ประจำสาขาวิชาดิจิทัลทีวีและสื่อออนไลน์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

Lecturer of School of Communication Arts, Sripatum University Khon Kaen Campus

e-mail: Trirath.pl@spu.ac

Received: November 16, 2023; Revised: December 10, 2023; Accepted: December 12, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่ส่งผลต่อทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัล และ เพื่อศึกษาแนวทางและประโยชน์การพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลที่เหมาะสมของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อายุ 18 ปีขึ้นไป 400 คน และสัมภาษณ์ 10 คน โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One-way ANOVA ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ส่งผลต่อทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปัจจัย อายุ และ จังหวัด 2) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่แตกต่างกันส่งผลต่อทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางและประโยชน์ พบว่าควรเพิ่มทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันและการทำงานผ่านการฝึกอบรมออนไลน์ เพื่อเพิ่มโอกาสในการทำงานและสร้างรายได้ใหม่ในทักษะด้านดิจิทัล ซึ่งมีประโยชน์ให้ประชาชนในการเพิ่มโอกาสในการหางานและสร้างรายได้เสริม ในทุกพื้นที่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

คำสำคัญ: พฤติกรรมการใช้สื่อดิจิทัล; การรับรู้สื่อดิจิทัล; แนวทางการสร้างสื่อดิจิทัล; ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ABSTRACT

This research aimed to investigate personal factors and media consumption behaviors' impact on digital literacy skills and to explore strategies for developing appropriate digital literacy skills among the population in the Northeastern region of Thailand. The study involved a sample of 400 individuals aged 18 and above from the Northeastern region and employed surveys and interviews as data collection tools. Statistical analysis techniques, including percentages, averages, standard deviations, t-tests, and one-way ANOVA, were used for data analysis. The study revealed the following key findings: 1) Personal factors, specifically age and province, significantly influenced the digital literacy skills of the population in the Northeastern region of Thailand. 2) Different media consumption behaviors did not have a significant impact on digital literacy skills in the same population, and 3) The recommended strategies for enhancing digital literacy skills in this region include increasing the use of digital technology in daily life and work through online training. This could create new job opportunities and additional income streams in digital-related fields, benefiting the population in seeking employment and increasing their income. Additionally, the promotion of lifelong learning and adaptability to technological changes is essential for effective digital technology utilization in various aspects of life in the Northeastern region.

Keywords: digital media usage behavior; digital media perception; digital media creation guidelines; northeastern region.

บทนำ

เทคโนโลยีและการสื่อสารปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษาและสุขภาพ คือ เทคโนโลยีและการสื่อสาร ที่เปลี่ยนรูปแบบเป็นดิจิทัล ด้วยนวัตกรรมที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ในขณะเดียวกันก็เกิดปัญหาอย่างการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล อาชญากรรมทางไซเบอร์ และการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ไม่เป็นความจริง การสื่อสารดิจิทัลมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค และต้องคำนึงถึงนโยบายที่สร้างคุณภาพและควบคุมราคา

ให้ถูกต้อง การควบคุมนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญ (กรรณทิมา อิสระโชติ, 2565) นอกจากนี้ การใช้สื่อดิจิทัลอย่างเหมาะสมมีความสำคัญอย่างยิ่งในการให้เด็กและเยาวชนได้รับประโยชน์สูงสุดจากเทคโนโลยี และการสื่อสาร (ทวีสิน อำนวยพันธ์วิไล, 2564) สื่อดิจิทัลมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค และทำให้การรับสื่อและการสื่อสารเปลี่ยนแปลง การพัฒนาทักษะในการใช้สื่อดิจิทัลในทุกช่วงชั้นและการเน้นนโยบายที่ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญ (ชัชชญา เรืองยศ, 2563)

การใช้อินเทอร์เน็ตมีประโยชน์และโทษ เช่น เหยื่อที่มีสองด้าน ประโยชน์ได้แก่การเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร, การศึกษา, การทำงาน, การสื่อสาร, การซื้อขาย แต่ก็มีโทษเช่นการติดอินเทอร์เน็ต, การเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง และการถูกทำร้ายออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้เราเลือกรับสื่ออย่างเหมาะสม ป้องกันตนเองจากการถูกชักจูง และรับข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม (ณัฐกานญาณ์ ศุภรัตน์เมธี และนุช ประภา โมกข์ศาสตร์, 2562) การส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อเป็นสิ่งสำคัญเพื่อป้องกันการถูกโกงใจ และครอบงำโดยเนื้อหาของสื่อ และให้เราใช้สื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด (สิริกานต์ เทพสอน, 2564) นอกจากนี้ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตยังมีความเหลื่อมล้ำในการใช้สารสนเทศและความรู้ ซึ่งส่งผลต่อการรู้ และทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้คน (จุฑามาต ฉัตรสุริยวงศ์, 2564)

ในปัจจุบัน เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นสิ่งสำคัญที่มีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของประชาชนทั่วโลก การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยให้เข้าถึงข้อมูลและข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและสะดวกมากขึ้น การทำงานและการศึกษาก็มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล อีกทั้งยังสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างรวดเร็วและไร้ข้อจำกัด และเพลิดเพลินกับความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ ทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้เราใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย ทักษะนี้ช่วยป้องกันเราจากภัยคุกคามทางไซเบอร์และช่วยให้เราเป็นผู้ใช้ที่คุ้มค่าของเทคโนโลยีดิจิทัล สำคัญต่อการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพและปลอดภัย ทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลจึงเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยประชาชนในพื้นที่ตะวันออกเฉียงเหนือ

ใช้โอกาสใหม่ในด้านเศรษฐกิจและสังคม ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมควรร่วมมือกัน ในการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในพื้นที่นี้ และให้โอกาสให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่นี้ (ชบา โพธิ์มณี, 2563)

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาเชิงประจักษ์ ด้านทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลที่ส่งผลต่อการวางแผนทางและประโยชน์การพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลที่เหมาะสมของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การศึกษานี้จะช่วยให้เข้าใจถึงระดับทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในภูมิภาค ช่วยให้เข้าใจถึงปัจจัยที่มีผลต่อทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาแนวทางและกลยุทธ์ในการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในภูมิภาค ช่วยให้เข้าใจถึงแนวทางและประโยชน์ในการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลที่เหมาะสมของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการจัดทำนโยบายและแผนการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในภูมิภาค ผลการวิจัยจากการศึกษานี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนานโยบายและแนวทางในการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัล

ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัลและสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของภูมิภาคอย่างยั่งยืน

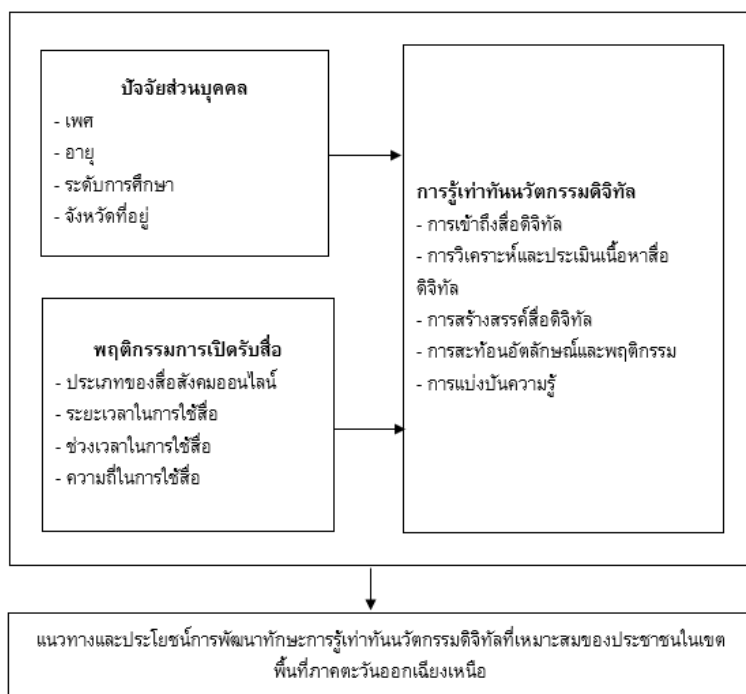
วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่แตกต่างกันส่งผลต่อทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. เพื่อศึกษาแนวทางและประโยชน์การพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลที่เหมาะสมของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยประชากรศาสตร์ ไพโรจน์ ทิพมาตร์ (2562) อธิบายว่าเป็นแนวทฤษฎีที่เชื่อในหลักการ

ของความเป็นเหตุเป็นผล กล่าวคือ เชื่อว่าคนเราทำพฤติกรรมต่าง ๆ ตามแรงผลักดันจากภายนอก และพฤติกรรมโดยส่วนใหญ่จะเป็นไปตามแบบฉบับ

ที่สังคมวางไว้ เช่น คนรุ่นไหนควรจะทำพฤติกรรมอย่างไร และสังคมทั่วไปมักจะกำหนดให้บุคคลที่มีคุณสมบัติทางประชากรแตกต่างกันมีแบบแผนพฤติกรรมที่ต่างกัน พฤติกรรมการใช้สื่อ และการรับสารซึ่งเป็นพฤติกรรมทางสังคมอย่างหนึ่งก็เป็นไปตามหลักการดังกล่าว ตัวแปรทางด้านลักษณะประชากรศาสตร์ที่สำคัญนิยมนำมาศึกษาความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการใช้สื่อ โดยที่ปัจจัยประชากรศาสตร์ จูตามาศ ฉัตรสุริยวงศ์ (2564) กล่าวว่าเกี่ยวข้องกับเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพทางสังคม เป็นต้น ซึ่งลักษณะเหล่านี้สามารถนำมาวิเคราะห์เป็นกลุ่ม ๆ ได้ โดยบุคคลที่มีพฤติกรรมคล้ายคลึงกันมักจะอยู่ในกลุ่มเดียวกัน

พฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ ได้ศึกษางานวิจัยของณัฏฐ์ ฐนันท์รัมย์ (2562) กล่าวว่า การเปิดรับสื่อหมายถึงกระบวนการที่ผู้รับสารต้องมีเมื่อต้องรับข่าวสารต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกัน กระบวนการนี้สร้างขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลต่อวิธีการรับข้อมูลข่าวสาร โดยแต่ละบุคคลจะมีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารที่ต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ความต้องการ ความเชื่อ ทัศนคติ ความรู้ และกระบวนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร และเรื่องราวจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน อีกทั้งเกสวลี ประสิทธิ์ (2563) ยังกล่าวอีกว่า บุคคลที่มีการเปิดรับข่าวสารมาก ย่อมเป็นคนที่มีความรู้ ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เพราะข่าวสารจะท าให้บุคคลที่เปิดรับมีความทันสมัยรู้เท่าทันสถานการณ์ต่าง ๆ กว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อยอย่างไรก็ตามมนุษย์นั้นไม่ได้เปิดรับข้อมูลข่าวสารทั้งหมดที่เกิดขึ้นหรือผ่านเข้ามาทางการรับรู้ของมนุษย์ แต่มนุษย์จะเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวข้องกับตัวเองมากกว่า

และการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัล ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยของ ชัชชญา เรืองยศ (2563) ได้กล่าวว่า การรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัล หมายถึง การเลือกรับและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารโดยสามารถคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล จำแนกความจริงออกจากความเห็น และสามารถประเมินคุณภาพและความน่าเชื่อถือของเนื้อหาได้ด้วยตนเอง มุ่งหวังให้ผู้บริโภคสามารถรู้เท่าทันเนื้อหาที่สื่อนำเสนอ และดูแลตนเองได้ในระดับที่สามารถแยกแยะ ไม่ตกเป็นเหยื่อของข้อมูลข่าวสารที่มีปริมาณมหาศาลในปัจจุบัน และจะเป็นการสร้างความเข้มแข็งทางองค์ความรู้ให้แก่ผู้รับสาร หรือผู้บริโภคสื่อให้เกิดการป้องกันตนเองจากการถูกโน้มน้าว ชักจูง หรือบิดเบือนข้อเท็จจริง ตลอดจนทำให้สามารถวิเคราะห์แยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็นที่สอดแทรกมาในข้อมูลข่าวสารอีกด้วย ส่วนภาษิตา ชัยศิลป์ (2563) ได้กล่าวว่า การรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัล เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคคลที่จะสามารถเข้าถึง เข้าใจ วิเคราะห์สื่อและข้อความสื่อ ชุดทักษะนี้รวมถึงความสามารถในการเข้าใจอคติของสื่อและวิธีการที่สื่อมีอิทธิพลต่อความเชื่อและพฤติกรรม บุคคลที่มีความรู้ด้านสื่อจะสามารถเข้าใจประเด็นทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการใช้รูปแบบสื่อต่าง ๆ และสามารถแยกได้ว่าสิ่งใดคือข้อเท็จจริงสิ่งใดคือความคิดเห็นในการรายงานของสื่อ ทักษะสื่อในศตวรรษที่ 21 ยังหมายถึงความสามารถของบุคคลในการสร้างและส่งมอบผลิตภัณฑ์สื่ออย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนต้องการทักษะในการประเมินผลอย่างสร้างสรรค์และสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นตัวแทนในสื่อต่าง ๆ

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

10 จังหวัด ได้แก่ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์อุดรธานี และอุบลราชธานี โดยทำการศึกษาประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป-60 ปี จำนวน 9,994,427 คน (ข้อมูลเดือน กันยายน พ.ศ. 2566) (สำนักงานบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2566) ดังนั้นจึงใช้สูตรการคำนวณ ขนาดตัวอย่างของ Yamane (1973) ที่ระดับความ เชื่อมั่น 95 % ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ดำเนินการสุ่ม ตัวอย่างโดยเริ่มจากประชาชนในเขตพื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ 10 จังหวัด ได้แก่ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์อุดรธานี และอุบลราชธานี โดย ทำการศึกษาประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป-60 ปี โดยกำหนดการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability sampling) ซึ่งเป็นการเลือก กลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การออกแบบ สอบถาม ถูกสร้างขึ้นโดยการบูรณาการเนื้อหาและ ความหมายของแบบสอบถาม ได้ถูกปรับประยุกต์ที่ ได้จากการวินิจฉัยและสังเคราะห์ของการรวบรวม และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน ของแต่ละตัวแปรที่ปรากฏอยู่โครงสร้างกรอบแนวคิด วิจัยนี้ ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะ แบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และจังหวัดที่อยู่ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามพฤติกรรม的开รับสื่อ มีลักษณะ แบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ คือ ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ ระยะเวลาในการใช้สื่อ ระยะเวลาในการใช้สื่อ และความถี่ในการใช้สื่อ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัล มีลักษณะ แบบสอบถามเป็น Rating Scale ประกอบด้วย 5 ด้าน

จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย การเข้าถึงสื่อดิจิทัล การวิเคราะห์ และประเมินเนื้อหาสื่อดิจิทัล การสร้างสรรค์สื่อดิจิทัล การสะท้อนอัตลักษณ์และ พฤติกรรม และการแบ่งปันความรู้ อีกทั้งยังมีการเก็บ รวบรวมข้อมูลครั้งนี้เลือกใช้แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเชิง ลึก (In-depth Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้างและคำถามปลายเปิด โดยแบบสัมภาษณ์ สอบถามถึงแนวทางและประโยชน์การพัฒนาทักษะ การรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลที่เหมาะสมของ ประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีจำนวน 278 คน คิดเป็นร้อยละ 69.5 มีอายุ ระหว่าง 25-34 ปี จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 และอาศัยอยู่จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 106คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 รองลงมา ชัยภูมิ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 และบุรีรัมย์ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0

พฤติกรรม的开รับสื่อ พบว่า ผู้ตอบ แบบสอบถามส่วนใหญ่ ใช้สื่อประเภท TikTok จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 มีระยะเวลาในการใช้สื่อ สังคมออนไลน์ 2-3 ชั่วโมง จำนวน 163 คน คิดเป็น ร้อยละ 40.8 มีช่วงเวลาที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์เวลา 06.01 น.-12.00 น. จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8 มีความถี่ที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ทุกวัน จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8

การรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัล สามารถสรุป เป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านการเข้าถึงสื่อดิจิทัล โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 เมื่อจำแนกเป็นราย ข้อแล้ว พบว่า สามารถเก็บรวบรวมข้อมูล และเลือก ประเภทของข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์

ตามจุดมุ่งหมายของตนเองจากสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลายช่องทาง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 รองลงมา สามารถแสวงหาข้อมูลข่าวสารได้จากสื่อหลายประเภทโดยไม่จำกัดอยู่กับสื่อประเภทใดประเภทหนึ่ง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 และสามารถเลือกใช้สื่อ หรือพัฒนาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อการสืบค้นข้อมูลข่าวสารจากสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต Facebook, Line, Instagram, YouTube ได้อย่างหลากหลาย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61

ด้านการวิเคราะห์และประเมินเนื้อหาสื่อดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า สามารถให้เหตุผลเพื่อสนับสนุนผลการวิเคราะห์สื่อของตนเองได้อย่างสมเหตุสมผล อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 รองลงมา สามารถทบทวนผลดี ผลเสีย และผลกระทบที่มีต่อตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 และสามารถบอก หรืออธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์หลัก และวัตถุประสงค์แฝงของสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ครอบคลุมครบถ้วน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65

ด้านการสร้างสรรค์สื่อดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า นำเสนอข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศด้วยสื่ออย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา และอยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและจริยธรรมของตนเอง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 รองลงมา ผลิตสื่อโดยผ่านกระบวนการวางแผน เขียนบท และค้นคว้าข้อมูลเนื้อหาเพื่อนำมาออกแบบสื่อตามรูปแบบหรือเทคโนโลยีของสื่อได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 และมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อสร้างสื่อ หรือใช้ประโยชน์จากสื่อ

ของผู้อื่นเพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68

ด้านการสะท้อนอัตลักษณ์และพฤติกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในการวิพากษ์ และแสดงความคิดเห็นต่อสื่อต่าง ๆ อย่างเปิดเผยบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและจริยธรรม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 รองลงมา มีส่วนร่วมในการวิพากษ์และแสดงความคิดเห็นต่อข้อมูลข่าวสารจากสื่อที่เผยแพร่ในลักษณะต่างๆ ให้เกิดความถูกต้องและเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 และเคารพในสิทธิเสรีภาพ ในการนำเสนอความคิดเห็นของผู้อื่นผ่านสื่อชนิดต่างๆ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64

ด้านการแบ่งปันความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า แบ่งปันเนื้อหา ความรู้อย่างมีความรับผิดชอบในการใช้สื่อดิจิทัลของตนเอง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 รองลงมา สามารถแบ่งปันความรู้ โดยคำนึงถึงความปลอดภัย (security) ของตนเองและผู้รับสาร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 และแบ่งปันความรู้โดยการเลือกสื่อที่เหมาะสมกับผู้รับ ตามลักษณะของผู้รับสาร เช่น อายุ อาชีพ การศึกษา เป็นต้น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64

การทดสอบสมมติฐาน พบว่า

1) ปัจจัยส่วนบุคคล ส่งผลต่อทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปัจจัย อายุ และ จังหวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัล

ของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่แตกต่างกัน

การสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก (In-depth Interview) กับประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน เพื่อหาแนวทางและนโยบายการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลที่เหมาะสมของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า

1. ในปัจจุบันนวัตกรรมดิจิทัลมีบทบาทสำคัญและหลากหลายในหลายด้านของชีวิตประจำวันและเศรษฐกิจในสังคมไทย เช่น การช้อปปิ้งออนไลน์ที่สะดวกสบายขึ้น การทำงานระหว่างที่บ้านและสถานที่ทำงาน การสื่อสารผ่านโทรศัพท์มือถือและแพลตฟอร์มออนไลน์ นวัตกรรมดิจิทัลยังเปิดโอกาสทางธุรกิจท้องถิ่นในการเข้าถึงตลาดและลูกค้าอย่างมีประสิทธิภาพผ่านการขายออนไลน์และการจัดส่งสินค้าไปยังทุกพื้นที่ นอกจากนี้นวัตกรรมดิจิทัลยังส่งเสริมความเป็นพลเมืองและความเสรีภาพในการแสดงออกและเข้าร่วมในการเมืองผ่านการเชื่อมต่อกับสื่อออนไลน์และโซเชียลมีเดีย และมีศักยภาพในการเพิ่มความเป็นธรรมและความเป็นพลเมืองของประชาชนไทย โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าถึงข้อมูลและการศึกษาอย่างเสรี และมีโอกาสในการเลือกตัดสินใจทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์และโซเชียลมีเดีย ส่วนการสร้างโอกาสทางธุรกิจและการทำงานอิสระในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นวัตกรรมดิจิทัลได้ช่วยเพิ่มความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมีความคงอยู่และเอื้ออำนวยให้เสรี แต่การพัฒนาความรู้และทักษะเพื่อเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ทุกคนสามารถเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันและส่งเสริมการพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

เพื่อเพิ่มโอกาสและความเป็นเลิศในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในทุกพื้นที่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

2. ทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพราะมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มความเป็นพลเมืองและเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลและความรู้ ทำให้สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในโลกดิจิทัล ทักษะด้านดิจิทัลช่วยให้ประชาชนเป็นเจ้าของการตัดสินใจทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์และโซเชียลมีเดีย และช่วยสร้างโอกาสในการเข้าถึงความรู้และการศึกษาอย่างเสรี นอกจากนี้ทักษะด้านดิจิทัลยังช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสาขางานต่างๆ และช่วยให้ประชาชนมีโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในสมัยที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในทุกด้านของชีวิตของประชาชนและเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำงานและชีวิตประจำวันในโลกดิจิทัลที่เต็มไปด้วยเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

3. แนวทางในการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลที่เหมาะสมสำหรับประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรเน้นการเสริมสร้างทักษะด้านดิจิทัลผ่านการฝึกอบรมที่ใช้เทคโนโลยี และแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อเพิ่มความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันและการทำงาน นอกจากนี้ยังควรสนับสนุนโครงการการฝึกอบรมและกิจกรรมที่เน้นการสอนทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเป็นประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มโอกาสในการทำงานและสร้างรายได้ใหม่ในสาขางานที่เข้าถึงโดยใช้ทักษะด้านดิจิทัลอย่างเป็นประสิทธิภาพ และการส่งเสริม

ทักษะการรู้เท่าทันเทคโนโลยีสำคัญที่สามารถสนับสนุนในการทำงานและชีวิตประจำวันในสมัยปัจจุบัน ด้วยการเริ่มต้นโครงการที่ช่วยให้คนในพื้นที่นั้นได้มีโอกาสที่ดีในการเรียนรู้และปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลที่ก้าวหน้าและกำลังเกิดขึ้นในสายงานต่าง ๆ นี่เป็นการเริ่มต้นและสนับสนุนที่สำคัญในการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลและทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในพื้นที่นั้นเพื่อให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและโอกาสใหม่ในโลกดิจิทัลที่ก้าวไกลขึ้นไปในอนาคต

4. การพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลมีประโยชน์มากมายสำหรับประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ การเพิ่มโอกาสในการหางานและสร้างรายได้เสริม ผ่านการทำงานอิสระหรือการร่วมมือกับองค์กรที่มุ่งหวังในนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ทักษะด้านดิจิทัลช่วยให้คนสามารถใช้เทคโนโลยีในการสร้างรายได้จากงานออนไลน์เช่นการทำงานรับส่งอาหารออนไลน์และการให้บริการออนไลน์อื่นๆ ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้โทรศัพท์มือถือ, การนำเสนอข้อมูล, การทำงานออนไลน์, การศึกษาออนไลน์ และการนำเทคโนโลยีไปใช้ในธุรกิจของตนเอง สามารถสร้างธุรกิจของตนเองออนไลน์ และเข้าถึงตลาดและลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว นี่เป็นโอกาสในการขยายธุรกิจและเพิ่มรายได้ การรู้เท่าทันนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทำให้ประชาชนสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสาขางานต่าง ๆ และช่วยให้เห็นโอกาสใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพในการทำงานและชีวิตประจำวัน

ส่วนในองค์กรสามารถสนับสนุนการเชื่อมโยงกับองค์กรและนวัตกรรมในพื้นที่ ทำให้คนสามารถแก้ปัญหาสังคมและใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นได้เป็นอย่างไร อีกทั้งยังสามารถเรียนรู้และสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการเข้าถึงคอร์สออนไลน์ และการใช้เทคโนโลยีในการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ และช่วยให้ประชาชนรู้จักและระวังข่าวปลอม และมีทักษะในการตรวจสอบข้อมูลข่าวปลอม

ผลการศึกษาหรือผลการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีวิจัย อายุ และจังหวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่แตกต่างกันส่งผลต่อทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่แตกต่างกัน และแนวทางและประโยชน์การพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลที่เหมาะสมของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าควรเพิ่มทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันและการทำงานผ่านการฝึกอบรมออนไลน์ ควรเพิ่มโอกาสในการทำงานและสร้างรายได้ใหม่ในสาขางานที่ใช้ทักษะด้านดิจิทัล และเปิดโอกาสในการเรียนรู้และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล ซึ่งมีประโยชน์ให้ประชาชนในการเพิ่มโอกาสในการหางานและสร้างรายได้เสริม และส่งเสริมการเติบโตในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพในทุกพื้นที่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป ซึ่งสามารถแสดงปัจจัยที่ส่งผลดังตารางที่ 1-2 ดังนี้

ตารางที่ 1 ทดสอบค่าความแปรปรวนของประชาชน จำแนกตามอายุ

ทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของ ประชาชนในเขตพื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	SS	Df	MS	f	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.189	3	.396	2.202	.037*
ภายในกลุ่ม	71.285	396	.180		
รวม	72.474	399			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 2 ทดสอบค่าความแปรปรวนของประชาชน จำแนกตามจังหวัด

ทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของ ประชาชนในเขตพื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	SS	Df	MS	f	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.379	9	.264	1.470	.047*
ภายในกลุ่ม	70.096	390	.180		
รวม	72.474	399			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในปัจจุบัน อายุ และจังหวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนำมาตอบสมมติฐานการวิจัยในแต่ละข้อ ดังนี้

ตารางที่ 3 สรุปผลสมมติฐาน

ลำดับ	รายละเอียดสมมติฐาน	ผลการทดสอบ
H1	ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
	- เพศ	ไม่สนับสนุน
	- อายุ	สนับสนุน
	- ระดับการศึกษา	ไม่สนับสนุน
	- จังหวัดที่อยู่	สนับสนุน
H2	พฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่แตกต่างกันส่งผลต่อทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
	- ประเภทของสื่อ	ไม่สนับสนุน
	- ระยะเวลาในการใช้สื่อ	ไม่สนับสนุน
	- ช่วงเวลาในการใช้สื่อ	ไม่สนับสนุน
	- ความถี่ในการใช้สื่อ	ไม่สนับสนุน

อภิปรายผล

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่แตกต่างกันใน เพศ และระดับการศึกษา ส่วนอายุ และจังหวัด ส่งผลต่อทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นเพราะประชาชนในช่วงอายุที่ต่างกันอาจมีการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในระดับแตกต่างกัน การมีอายุมากขึ้นอาจส่งผลให้ประชาชนมีทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลที่มากกว่า อายุน้อยขึ้น อย่างไรก็ตามความสามารถในการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลมาพร้อมกับประสบการณ์และสภาพแวดล้อมบุคคลอื่น ๆ ยังมีผลด้วยการวิเคราะห์เพิ่มเติมอาจช่วยในการตอบคำถามนี้อย่างแน่นอนในทางปฏิบัติ ส่วนการอาศัยอยู่ในจังหวัดที่ต่างกันสามารถส่งผลต่อทักษะ

การรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเพราะความแตกต่างในสภาพแวดล้อมและโอกาสที่มีให้แก่ประชาชนในแต่ละจังหวัด เช่น บางจังหวัดอาจมีอุตสาหกรรมหรือธุรกิจที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสร้างโอกาสในด้านนี้มากขึ้น ทำให้ประชาชนในจังหวัดนั้นมีโอกาสพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลมากขึ้น เศรษฐกิจและโอกาสทางการงานในแต่ละจังหวัดอาจมีความแตกต่าง การมีโอกาในการทำงานหรือธุรกิจที่เกี่ยวกับดิจิทัลอาจมีผลในการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของประชาชน เป็นต้น และที่เพศ และระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากทักษะด้านดิจิทัลนั้นเกิดจากการศึกษาและพัฒนาความเชี่ยวชาญในด้านนั้นโดยไม่ขึ้นอยู่กับเพศหรือระดับการศึกษาของบุคคลใครก็สามารถพัฒนา

ทักษะด้านดิจิทัลโดยมีโอกาสเท่า ๆ กัน ทักษะด้านดิจิทัลเป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ผ่านการศึกษาออนไลน์และการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงโดยไม่คำนึงถึงเพศหรือระดับการศึกษาของบุคคล ดังนั้นเพศและระดับการศึกษาไม่มีผลต่อทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชัชชญา เรืองยศ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงวัย พบว่าผู้สูงวัยที่มีความถี่การใช้สื่อสังคมออนไลน์มาก ก็จะมีการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวมมาก และผู้สูงวัยที่มีความถี่การใช้สื่อสังคมออนไลน์น้อย ก็จะมีการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ในภาพรวมน้อย ขึ้นอยู่กับความถี่ของการใช้งาน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาวัลย์ ภุทธาธิกุล (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัลแบบบูรณาการ อิสลามเพื่อป้องกันการค้าโลกไซเบอร์สำหรับครูมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี พบว่าการเสริมสร้างสมรรถนะการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล แบบบูรณาการอิสลามเพื่อป้องกันการรณรงค์ในโลกไซเบอร์ขึ้นอยู่กับบริบท เศรษฐกิจ สังคมของจังหวัดที่อาศัยอยู่

2. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในเขตพื้นที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่แตกต่างกันทั้งใน ประเภทของสื่อ ระยะเวลาในการใช้สื่อ ช่วงเวลาในการใช้สื่อ และความถี่ในการใช้สื่อ ไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะทักษะด้านดิจิทัลเกิดจากการเรียนรู้และพัฒนาความเชี่ยวชาญในด้านนั้น และไม่ขึ้นอยู่กับประเภทของสื่อที่ใช้ ระยะเวลาที่ใช้สื่อ ช่วงเวลาในการใช้สื่อ หรือความถี่ในการใช้สื่อ ทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลสามารถพัฒนาได้ผ่าน

การศึกษาออนไลน์และการปฏิบัติจริง โดยไม่คำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับทักษะด้านดิจิทัล ตัวบุคคล ดังนั้นประเภทของสื่อ ระยะเวลาในการใช้สื่อ ช่วงเวลาในการใช้สื่อ และความถี่ในการใช้สื่อ ไม่มีผลต่อทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนาพันธ์ ชัยเทพ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ระดับมาก มีทักษะการวิเคราะห์สื่อ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริกานต์ เทพสอน (2564) ได้ทำการ ศึกษาเรื่อง การสร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร พบว่า พฤติกรรมการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนประกอบด้วย ทักษะการ สร้างสรรค์ (Create skill) ทักษะการวิเคราะห์ (Analyze skill) ทักษะการประเมินเนื้อหาข่าวสาร (Evaluate skill) และทักษะการมีส่วนร่วม (Participate skill) และทักษะในการเข้าถึง (Access skill)

3. แนวทางและประโยชน์การพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลที่เหมาะสมของประชาชนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลที่เหมาะสมสำหรับประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากนวัตกรรมดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันและเศรษฐกิจของไทย แนวทางที่เหมาะสมคือ 1) สนับสนุนการฝึกอบรมออนไลน์ผ่านแหล่งการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันและการทำงาน 2) สนับสนุนโครงการฝึกอบรมและกิจกรรมที่เน้นการสอนทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเป็นประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่ม

โอกาสในการทำงานและสร้างรายได้ใหม่ในสาขางานที่เข้าถึงโดยใช้ทักษะด้านดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ 3) สนับสนุนโครงการที่ช่วยให้คนในพื้นที่ได้มีโอกาสที่ดีในการเรียนรู้และปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลที่ก้าวหน้า นี่คือนโยบายการสนับสนุนที่สำคัญในการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลและทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในพื้นที่นี้ เพื่อเปิดโอกาสและเพิ่มความเข้มแข็งในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในทุกแห่งของชีวิตในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป อีกทั้งการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลยังมีส่วนช่วยให้ประชาชนในการเพิ่มโอกาสในการหางานและสร้างรายได้เสริม และส่งเสริมการเติบโตของเทคโนโลยีดิจิทัลและการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ในทุกพื้นที่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป เป็นเพราะแนวทางดังกล่าวเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้นการสนับสนุนโครงการการฝึกอบรมออนไลน์ และโครงการฝึกอบรมที่เน้นการสอนทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นสิ่งสำคัญที่สถาบันการศึกษาและหน่วยงานราชการสามารถร่วมมือกันในการสนับสนุนและดำเนินการแนวทางเหล่านี้จะช่วยให้ประชาชนพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและเตรียมความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการทำงานและชีวิตประจำวันการสนับสนุนโครงการที่เน้นการสอนทักษะด้านดิจิทัลอย่างเป็นประสิทธิภาพยังเป็นการพัฒนาทักษะที่สำคัญสำหรับประชาชนในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสาขางานต่างๆ การสนับสนุนโครงการที่ช่วยให้คนในพื้นที่มีโอกาสในการเรียนรู้และปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่

เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลที่ก้าวหน้าจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการทำให้ประชาชนพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและโอกาสใหม่ในโลกดิจิทัลที่ก้าวไกลขึ้นไปในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชบา โพธิ์มณี (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาเชิงประจักษ์ด้านทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของข้าราชการทหารอากาศ พบว่าแนวทางและประโยชน์การพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลล้วนมีอิทธิพลที่ส่งผลมาจากทักษะด้านต่าง ๆ 1) ด้านการเข้าถึงและตระหนักดิจิทัล ได้แก่ การใช้งานระบบปฏิบัติการ การใช้อินเทอร์เน็ต การใช้งานโปรแกรมปฏิทิน 2) ทักษะการใช้เครื่องมือด้านดิจิทัลขั้นต้น ได้แก่ การใช้โปรแกรมนำเสนอ การใช้โปรแกรมประมวลผลคำ การใช้โปรแกรมตารางคำนวณ 3) ทักษะการสร้างสื่อดิจิทัลเพื่อการทำงานร่วมกัน ได้แก่ การใช้โปรแกรมจับภาพหน้าจอ การกำหนดรูปแบบการพิสูจน์ตัวตน และ 4) ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลคือเรื่องของการใช้ชุดโปรแกรมสำนักงานโดยเฉพาะโปรแกรมตารางคำนวณ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐกาญจน์ ศุภรัตน์เมธี และนุชประภา โมกข์ศาสตร์ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนเพื่อการเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลควรมีทักษะในการเข้าถึงข้อมูลและข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ โดยมีความระมัดระวังในการวิเคราะห์และประเมินข้อมูล เพื่อแยกความจริงจากความเห็นและรับผิดชอบในหน้าที่พลเมืองเช่นการร้องเรียนหากมีการทำผิดกฎหมาย นอกจากนี้พวกเขายังควรมีทักษะในการสร้างเนื้อหาที่เหมาะสมและมีส่วนร่วมในสื่อสังคมออนไลน์โดยใช้ภาษาที่สุภาพและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และรู้ถึงสิทธิและหน้าที่

ตามกฎหมาย เพื่อป้องกันการละเมิดและเป็นส่วนหนึ่งของสังคมออนไลน์ที่สร้างสรรค์และรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมออนไลน์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาพบว่าควรสนับสนุนการฝึกอบรมออนไลน์เพื่อให้ผู้คนได้เรียนรู้ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันและการทำงาน โดยสนับสนุนแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ เช่น คอร์สออนไลน์ และคำแนะนำเพื่อเพิ่มทักษะด้าน

ดิจิทัลของประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้ดีขึ้น

2. ควรสนับสนุนองค์กรในการเปลี่ยนที่ทำงานเป็นรูปแบบดิจิทัล และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการทำงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างโอกาสใหม่ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

3. ควรสนับสนุนการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ให้ประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับทิศทางใหม่ในสายงานที่สนใจ

เอกสารอ้างอิง

- กรรณทิมา อิศระโชติ. (2565). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนธรรมโมสิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- จุฑามาศ ฉัตรสุริยวงศ์. (2564). พฤติกรรมการเปิดรับสื่อสังคมออนไลน์กับการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชบา โพธิ์มณี. (2563). การศึกษาเชิงประจักษ์ด้านทักษะการรู้เท่าทันนวัตกรรมดิจิทัลของข้าราชการทหารอากาศ. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ชัชชญา เรืองยศ. (2563). การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐ ฐนันทมย์. (2562). การเปิดรับ การรู้เท่าทัน และผลกระทบจากการใช้สื่อออนไลน์ของเยาวชนจังหวัดปัตตานี. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณัฐกาญจน์ ศุภรัตน์เมธี และนุชประภา โมกข์ศาสตร์. (2562). การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนเพื่อการเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- ทวีสิน อำนวยพันธ์วิไล. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้บนระบบคลาวด์ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลังร่วมกับการคิดเชิงวิพากษ์เพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธนาพันธ์ ชัยเทพ. (2563). การศึกษาการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือ. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นภาพัลย์ ภักธาธิกุล. (2565). การพัฒนาชุดฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัลแบบบูรณาการ อิสลามเพื่อป้องกันการรังแกในโลกไซเบอร์สำหรับครูมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ไพโรจน์ ทิพมาตร. (2562). ปัจจัยส่วนบุคคลและส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกบ้านพักคนชราของผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ภาษิตา ชัยศิลป์. (2563). การพัฒนารูปแบบการสอนโดยบูรณาการเว็บเควสต์ร่วมกับการใช้ 5 คำถามหลักของการรู้เท่าทันสื่อสังคมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการเขียนให้เหตุผลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. พระนครศรีอยุธยา: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริกานต์ เทพสอน. (2564). การสร้างแบบวัดทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. New York: Harper & row.